

**קורס 290.2101: הקשר במפגש הטיפולי
שנה ב' סמסטר ב' תשפ"א**

מרצים: פרופ' הדס גולדבלט, פרופ' מיכל גרנות, ד"ר ג'ודת עיד, גב' מירי פלג

היקף שעות: 2 שעות אקדמיות שבועיות

שעות קבלה: בתיאום מראש עם המרצה

תיאור הקורס:

הקורס יעסוק בהכרת תהליכי תקשורת ורכישת מיומנויות תקשורת בין-אישיות בסיסיות הרלוונטיות למטפלים/ות במקצוע הסייעוד, הנמצאים/נמצאות באינטראקציה עם מטופלים ואנשי צוות במצבי בריאות וחולי.

מטרת הקורס

פיתוח מיומנויות קשר ותקשורת אפקטיביים עם מטופלים, בני משפחה וצוות רב-מקצועי תוך התחשבות במגבלות הזמן ועומס המשימות.

מטרות למידה

בסוף הסמסטר הסטודנטים יהיו מסוגלים:

1. לנהל מפגש שבסופו יכירו את עולמו של האחר מתוך כוונה לקדם את בריאותו ורווחתו.
2. לתאר את יחסי הגומלין שבין הסיפור האישי של הזולת וסיפור המחלה שלו.
3. לפתח יכולת רפלקטיבית: לזהות תהליכים פנימיים שמשפיעים על הקשר בינו לבין הזולת.
4. להתמודד באופן יעיל עם רגשות העולים במפגש עם האחר.

תכנים

1. תקשורת בין-אישית והיבטיה המילוליים, הלא מילוליים והרגשיים.
2. קיום מפגש טיפולי – מובנה, חצי מובנה ופתוח, תוך שימוש במיומנויות תקשורת.
3. חסמים בתקשורת - שוני תרבותי, סטיגמות, שיפוטיות, מגדר, אילוצי זמן, קשיי שפה, מצב נפשי ופיזי.
4. השפעות הגומלין בין הסיפור האישי לרפואי.
5. מודעות עצמית ורפלקציה - זיהוי והבנה של מחשבות, רגשות והתנהגויות שלי והשפעתן על המפגש הטיפולי.
6. יצירת קשר ותקשורת אפקטיביים בזמן מתן טיפול, התייחסות לשמירה על כבוד, צנעת הפרט וכד'.

שיטות ההוראה

הקורס יתנהל ב-ZOOM, במתכונת של דיון ושיח אינטראקטיביים, אשר יתבססו על ניתוח ראיונות, סרטים, סיפורים ותיאורי מקרה, שיובאו מהשדה הקליני. הסטודנטים יתבקשו להשתתף במשחקי תפקידים, הצגה וראיונות שיתבצעו בשיעור, ולנתח את כלל החומרים, תוך שימוש ברקע תיאורטי וכלים רפלקטיביים.

- סימולציות - משחקי תפקידים.
- ניתוח ראיונות, סרטים, סיפורים, תיאורי מקרה.
- תרגילים אינטראקטיביים בכתה.
- כתיבת יומן רפלקטיבי.
- מצגות.

דרישות הקורס ודרכי הערכה

- **הסטודנטים נדרשים לפתוח מצלמות בשיעורים. במקרה שהשיעור יוקלט - תמונות הגלריה לא יוקלטו. אי פתיחת מצלמה תיחשב כהיעדרות (מצב חריג יש לתאם מראש עם המנחה).**
- **נוכחות חובה בשיעורים. היעדרות מעל 20% בסמסטר לא תאפשר השלמת הקורס.**
- **הרכב הציון:**
 - 50% תרגיל אמצע סמסטר, כתיבת 2-3 רפלקציות, והשתתפות בכיתה.
 - 50% עבודה מסכמת, אשר תוגש כמו מבחן בעל פה במפגש אישי עם המנחה.
 - השתתפות פעילה ותורמת במיוחד בשיעורים: על פי התרשמות המנחה, ניתן לזכות ב-5 נקודות בונוס לציון הסופי.
- ציון עובר בקורס: 60 בכל אחד מרכיבי הציון

סטודנט/ית יקר/ה,

אם יש לך לקות למידה או מוגבלות/בעיה רפואית שעשויה להשפיע על לימודיך, ושביגנה את/ה זקוק/ה להתאמות אנא פנה/י לדיקנאט הסטודנטים למדור נגישות ולקויות למידה: דוא"ל: LDA@univ.haifa.ac.il טל: 04-8249265

לאבחון והתאמות בגין לקות למידה ו/או הפרעת קשב יש לפנות ליה"ל: דוא"ל: mhait@univ.haifa.ac.il טל: 04-8249022

אם יש ברשותך מכתב התאמות מהאוניברסיטה ואת/ה זקוק/ה להנגשה בקורס, אנא פנה/י אל המנחה בשעות הקבלה או בהודעת דוא"ל בסמוך לתחילת הקורס.

רשימת מקורות

רפלקציה

וקסלר, מ. (2016). שימוש ביומן רפלקטיבי לחינוך בסייעוד. **האחות בישראל, 199**, עמ' 22-25.

מיומנויות ראיון

בנימין, א' (1994). **הראיון המסייע**. ספרית הפועלים, הקיבוץ הארצי.

זיסברג, א' ושחף, ש. (2015). סיעוד הזקן: בין גרונטולוגיה לגריאטריה. בתוך ד. פרילוצקי ומ. כהן (עורכות), **גרונטולוגיה מעשית: מבט רב מקצועי לעבודה עם אנשים זקנים** (עמ' 181-212). גוינט ישראל.

מרגלית, א. ועשת, י. (1997). **האדם שברופא, הרופא שבאדם**. יוזמות הייליגר. פרק 3 – ההצטרפות. עמ' 64-86.

הגישה הבינאישית בטיפול רפואי

מעוז, ב' רבין, ס., כץ, ח. ומטלון, א. (2004). **החולה, הרופא ומה שביניהם: הגישה הבינאישית ברפואה**. הוצאת רמות – אוניברסיטת תל-אביב.
פרק ה' – אינטימיות וגבולות.
פרק ז' – "הסיפור" של החולה.
פרק יד' – שימוש בנרטיב (סיפור) ברפואה

רוזנהיים, ר' (1990). **אדם נפגש עם עצמו**. הוצאת שוקן.
חוזה טיפולי- עמ' 44-48
כבוד ואמון – עמ' 94-102
אמפטיה – עמ' 90-94

שצמן, ח' (1994). **לגעת בך. קשר מסייע ביחסי אחות - חולה**. יוזמות הייליגר.

Van Servellen, G. (1997). *Communication skills for the health care professional: Concepts and techniques*. Aspen Publishers.

פרק 2 – טבעו של הקשר הטיפול
פרק 7 – שתיקות והפסקות
פרק 8 – חשיפה עצמית
פרק 10 – שיקופים ופירושים

אמון

רוזנהיים, ר' (1990). **אדם נפגש עם עצמו**. הוצאת שוקן. כבוד ואמון – עמ' 94-102

Van Servellen, G. (1997). *Communication skills for the health care professional: Concepts and techniques*. Aspen Publishers. פרק 5 – אמון

Lynn-McHale, D., & Dearick, J. A. (2000). Trust between family and health care provider. *Journal of Family Nursing, 6*(3), 210-230. <https://doi.org/10.1177/107484070000600302>

Mechanic, D., & Meyer, S. (2000). Concepts of trust among patients with serious illness. *Social Science & Medicine, 51*(5), 657-668. [https://doi.org/10.1016/s0277-9536\(00\)00014-9](https://doi.org/10.1016/s0277-9536(00)00014-9)

רב תרבותיות

- Arnold, E., & Boggs, K. (2016). *Interpersonal relationships: Professional communication skills for nurses* (7th ed.). Saunders. Chapter 7 - Intercultural communication
- Galanti, G.A. (2008). *Caring for patients from different cultures* (4th ed). University of Pennsylvania Press.
Basic concepts – p. 1-6
Values, worldviews – pp. 13-16
- Tucker, C. M., Herman, K. C., Pedersen, T. R., Higley, B., Montrichard, M., & Ivery, P. (2003). Cultural sensitivity in physician-patient relationships. *Medical Care*, 41(7), 859-870. <https://doi.org/10.1097/00005650-200307000-00010>
- Van Servellen, G. (1997). *Communication skills for the health care professional: Concepts and techniques*. Aspen Publishers. פרק 3 – שוני תרבותי

היבטים נפשיים של התמודדות עם מחלה ונכות

- נוימן, מ' (2010). היבטים נפשיים של מחלה ונכות. בתוך א. אליצור, וח. מוניץ (עורכים), **פרקים נבחרים בפסיכיאטריה** (עמ' 405-415). הוצאת פפירוס.
- Sakalys, J. A. (2003). Restoring the patient's voice: The therapeutics of illness narratives. *Journal of Holistic Nursing*, 21(3), 228-241. <https://doi.org/10.1177/0898010103256204>

בהצלחה!!!